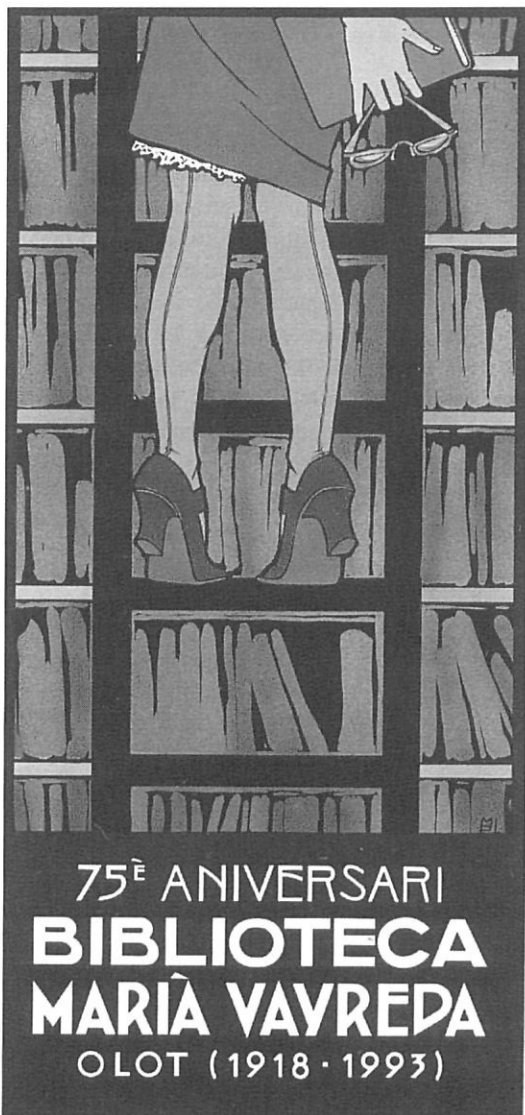

Setanta-cinc anys d'una biblioteca

crònica

El filòsof Fernando Savater, a l'Ajuntament d'Olot, fent un elogi de la lectura, en un dels actes commemoratius de l'aniversari de la Biblioteca d'Olot.

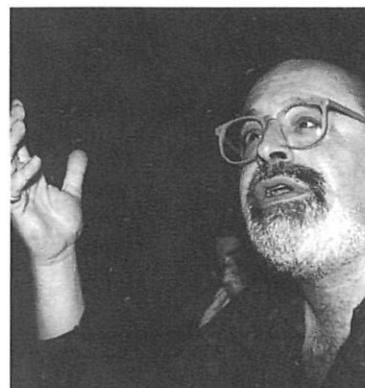

Els propassats dies 18 i 19 de setembre, la biblioteca Marià Vayreda d'Olot va celebrar el setanta-cinquè aniversari de la seva creació. Un aniversari segurament equívoc, ja que l'existència d'una biblioteca amb aquest nom data tan sols de 1987, l'any en què, mitjançant un conveni signat entre la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Girona i l'Ajuntament d'Olot, es fusionaven les dues biblioteques existents a la ciutat: la Biblioteca Popular, establerta l'any 1918 –i de la qual sí es compleixen, doncs, setanta-cinc anys– i la Biblioteca Municipal, de l'origen de la qual celebrem també enguany el centenari.

Efectivament, va ser per un acord del 18 de gener de 1893 que l'Ajuntament d'Olot decidia fundar un museu-biblioteca a la ciutat. El projecte, però, no va endegar-se fins al 1905 i no seria fins al 1912 que la Biblioteca es desvincularia funcionalment del Museu. La Biblioteca Municipal estarà estretament vinculada a la figura de Joaquim Danés i Torras, que en fou l'autèntic creador i l'ànima, fins a tal punt que Carme Simon ha pogut assenyalar encertadament que l'activitat de la Biblioteca Municipal dependrà de la biografia de Danés. A la seva mort, escaiguda l'any 1960, la Biblioteca Municipal, amb un excepcional fons de premsa i bibliografia sobre Olot i la seva comarca i una notable col·lecció de llibres antics procedents de patrimonis familiars de la ciutat, es convertí, de fet, en la biblioteca auxiliar de l'Arxiu Històric, amb el qual compartia l'edifici.

La segona biblioteca olotina, la Biblioteca Popular, va ser

creada l'any 1918. Fou la primera que va concedir la Mancomunitat de Catalunya, la biblioteca «prínceps», com la va qualificar Eugeni d'Ors en el discurs inaugural. La política bibliotecària de la Mancomunitat, inspirada per Ors, «s'inscrivía –ha escrit Jordi Canal– en les

pautes noucentistes de construcció d'una societat catalana moderna i culta, governada i controlada per la burgesia». Les ràpides gestions de la intel·lectualitat olotina –ben relacionada amb Barcelona–, la bona disposició de l'ajuntament i la cessió dels terrenys per part del patrici olotí Manuel Malagrida van afavorir la concessió. La Biblioteca Popular tindria la seva màxima esplendor durant els anys trenta, coincidint amb una dècada de gran vitalitat de la cultura olotina. El franquisme, tanmateix, va suposar una brutal irrupció, amb efectes repressius pel que fa a la depuració de les bibliotecàries i a la selecció de llibres. S'iniciava així un període d'estancament que no s'aturaria fins l'any 1955, amb l'adscripció de la biblioteca al Servicio Nacional de Lectura. L'any 1968, coincidint amb el seu cinquantenari, la Biblioteca

inaugurava un nou edifici en els mateixos terrenys, després del malaurat enderrocament del temple noucentista que havia estat la seva seu inicial.

Els intents d'unificació de les dues biblioteques olotines han topat sempre amb dificultats. La primera oportunitat es presentà precisament amb la creació de la Biblioteca Popular. L'Ajuntament d'Olot considerava que, havent sol·licitat i obtingut de la Mancomunitat una biblioteca popular, l'existència de la Biblioteca Municipal no tenia raó d'ésser i que els seus fons podien integrar-se en aquella. Però Joaquim Danés, impulsor de la Biblioteca Municipal, s'hi oposà frontalment, al·legant raons de propietat bibliogràfica i d'incompatibilitat de fons, i s'enfrontà a la decisió de l'ajuntament. La polèmica, que tingué un ampli ressò en la premsa local, no finalitzà fins l'any 1923, quan Joaquim Danés va guanyar el recurs d'alçada que havia presentat davant del Govern Civil.

El conveni signat l'any 1987, pel qual es creava la Biblioteca Marià Vayreda com a resultat de la fusió de les dues biblioteques olotines, ha estat també objecte de controvèrsia. Sectors propers al Patronat d'Estudis Històrics van mostrar les seves reticències a la integració de la col·lecció local a la Biblioteca Marià Vayreda —argumentant, per exemple, la difícil convivència de la investigació amb la consulta infantil—, van discutir l'elecció del nom del nou centre i van criticar la situació de provisionalitat en què restarien alguns dels fons de l'antiga Biblioteca Municipal que, per

La sala de lectura de la biblioteca d'Olot, en la seva seu noucentista inicial.

manca d'espai, no podrien ser traslladats. El nom i l'opinió de Joaquim Danés van ser sovint invocats en el debat.

L'ajuntament, però, en una decisió valenta, va donar suport al criteri tècnic de les bibliotecàries que defensaven la unificació.

El balanç de la gestió de la Biblioteca Marià Vayreda en aquests últims anys és la millor defensa contra qualsevol objecció que es pugui formular a la fusió de les dues biblioteques. La independència de la sala destinada a la col·lecció local, l'ampliació de l'horari de consulta, la realització de diferents catàlegs amb criteris biblioteconòmics actualitzats i l'inici del buidatge de la premsa local, són algunes de les mesures que han contribuït a facilitar als investigadors l'estudi de la història d'Olot i la seva comarca.

Però una biblioteca com la Marià Vayreda no es deu només als investigadors. En aquest sentit, la resta dels serveis que ofereix el centre han experimentat també una notable millora. A la ja citada ampliació de l'horari de consulta, s'hi afegeixen l'augment del nombre de llibres en préstec, l'atenció a la biblioteca infantil, la potenciació de la sala de revistes (tant pel que fa a la comoditat de l'espai com a la diversitat de l'oferta, que

inclou des de la *Revista de Occidente* fins a l'*Interviú*), la inauguració de la fonoteca i la incipient formació d'una videoteca. Un conjunt de mesures que han acostat a la Biblioteca un públic encara més nombrós del que acostuma a tenir ja normalment.

Avui, apaivagades les polèmiques i bandejat l'ambició projecte de convertir l'Hospici en el centre cultural olotí per excel·lència que havia d'acollir la Biblioteca, l'Arxiu i el Museu, la Biblioteca Marià Vayreda es planteja un nou repte amb entusiasme: el seu trasllat a l'edifici de l'ajuntament, una vegada les dependències municipals s'hagin instal·lat en els nous locals de can Joanetes. Es compliria, així, una vella aspiració de l'actual equip directiu de la Biblioteca: la ubicació de la biblioteca en una zona cèntrica de la ciutat i la possibilitat de consolidar un centre apte per a la investigació (l'espai permetrà concentrar els fons de l'antiga Biblioteca Municipal) i per a la lectura (la nova ubicació farà més fàcil l'accés). La possibilitat, en definitiva, d'aconseguir una biblioteca popular, una biblioteca per a tothom.

ANTONI MAYANS